Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра біотехнології та хімії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ

обов'язковий

Спеціальність G21 Біотехнології та біоінженерія

Освітня програма Біотехнології та біоінженерія

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Розробники: Дубовик В.І., к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри біотехнології та хімії

Дубовик О.О., к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри біотехнології та хімії

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри біотехнології та хімії	протокол від 19 травня 2026 року № 24
	Завідувач кафедри _____ **Владислав КОВАЛЕНКО**

Погоджено:
Гарант освітньої програми _____ (підпис) Владислав КОВАЛЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____ (підпис) Сергій ГОРБАСЬ

Рецензія на робочу програму надана _____ (підпис) Яна Котник (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації _____ (підпис) Надія Баранецька (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 09.07 2026 р.

© СНАУ, 2026 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Біотехнологічні інновації			
2.	Факультет/кафедра	агротехнологій та природокористування/ біотехнології та хімії			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Біотехнології та біоінженерія/ G21 Біотехнології та біоінженерія			
5.	ОК може бути запропонований для				
6.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр, 1-15 тиждень			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		30	30		90
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Дубовик Ольга Олексіївна			
11.	Контактна інформація	Каб. 13 с, olgadubovik5@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Актуальність дисципліни «Біотехнологічні інновації» зумовлена тим, що у сучасних умовах патентні права та система їх захисту стимулюють глобальний інноваційний розвиток. Завдяки процедурі створення і захисту об'єктів промислової власності країни-продуценти інновацій мають додатковий стимул для розвитку нових технологій, а країни, що розвиваються, можуть активно їх впроваджувати у виробництво. Міжнародне визнання прав інтелектуальної власності розглядається як регулюючий механізм, що забезпечує динамічну конкуренцію і торгівлю між країнами.			
13.	Мета освітнього компонента	формування у студентів знань про найбільш важливіші положення патентознавства та авторського права, регулювання відносин, що виникають у зв'язку зі створенням та використанням об'єктів інтелектуальної власності.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на Методологія та організація наукових досліджень в біотехнології. 2. Освітній компонент є основою для Проблемні питання сучасної біотехнології.			
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» від 28.10.2024 р. № 453/од			
16.	Ключові слова	Інновації, законодавча база, об'єкт та суб'єкт права, авторське право, суміжне право, охорона прав, винахід, корисна модель, сорт, джерела прав.			
17.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5155			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен…»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК		Як оцінюється РНД
	$ПРН_{01}$	$ПРН_{02}$	
ДРН 1. Проводити патентний пошук, аналізувати науково-технічну інформацію, скласти та подати заявку на винахід.	х	х	Доповідь про подання заявки на винахід
ДРН 2. Захищати свою інтелектуальну власність спираючись на знання українського та міжнародного законодавства. Уникати порушення інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб	х	х	Тест множинного вибору

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. *Система інтелектуальної власності* Поняття інтелектуальної власності. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Законодавча база інтелектуальної власності в Україні.	2	2		6	2-3 основні джерела
Тема 2. *Еволюція інтелектуальної власності* Еволюція промислової власності. Еволюція авторського і суміжного прав. Еволюція інтелектуальної власності в Україні. Стан охорони інтелектуальної власності в Україні.	2	2		6	1–3 основні джерела
Тема 3. *Авторське право та суміжні права* Поняття авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Зміст авторського права. Строк дії авторського права. Суміжні права.	2	2		6	1–4 основні джерела, 1, 3 додаткові джерела
Тема 4. *Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства* Соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Соціально-економічні стратегії в Україні.	2	2		6	1–4 основні джерела, 1–3 додаткові джерела

Національна система охорони промислової власності.					
Тема 5. *Система управління інтелектуальною діяльністю* Державне управління інтелектуальною власністю. Організаційна структура національної системи охорони інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 6. *Правова охорона об'єктів інтелектуальної власності* Поняття, сутність та походження права. Мета охорони прав. Охорона прав на об'єкти промислової власності. Об'єкт винаходу (корисної моделі) та ознаки, що застосовуються для його характеристики. Об'єкти, що не визнаються винаходами. Вимоги до заявки на винахід (корисну модель). Склад та зміст документів заявки на видачу патенту на винахід (корисну модель). Формула винаходу (корисної моделі). Креслення та інші ілюстративні матеріали. Реферат. Документи, що додаються до заявки. Правова охорона засобів індивідуалізації товарів і послуг.	2	2		6	1–4 основні джерела, 1–3 додаткові джерела
Тема 7. *Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності* Правова охорона сортів рослин. Правова охорона топографії інтегральних мікросхем. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій. Правова охорона комерційної таємниці.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 8. *Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав* Джерела прав. Форма охорони. Термін охорони прав авторів. Охорона суміжних прав.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 9. *Охорона прав на об'єкт інтелектуальної власності за кордоном* Охорона прав на об'єкт промислової власності (патентування). Охорона прав об'єктів авторського права і суміжних прав.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела

Тема 10. *Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності (ліцензування)* Суть торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Ліцензійні договори. Порядок укладання ліцензійних договорів. Ліцензійні платежі. Передача прав за авторськими договорами.	2	2		6	1–3 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 11. *Захист прав інтелектуальної власності* Система захисту прав інтелектуальної власності. Адміністративний порядок захисту прав. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 12. *Економіка інтелектуальної власності* Інтелектуальна власність як товар. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Постановка інтелектуальної власності на бухгалтерський облік.	2	2		6	1–4 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 13. *Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності* Мета і основні способи комерціалізації. Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві. Передача (продаж) прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства. Оцінка вартості об'єктів права інтелектуальної власності.	2	2		6	1–3 основні джерела, 3 додаткові джерела
Тема 14. *Управління правами інтелектуальної власності* Життєвий цикл об'єктів права інтелектуальної власності. Управління об'єктом права інтелектуальної власності на етапі його створення. Управління об'єктом права інтелектуальної власності на етапі охорони прав. Управління об'єктом права інтелектуальної власності на етапі використання прав. Управління об'єктом права інтелектуальної власності на етапі захисту прав. Управління об'єктом	2	2		6	4 основні джерела, 2-8 додаткові джерела

права інтелектуальної власності на етапі утилізації.					
Тема 15. *Міжнародне співробітництво в області інтелектуальної власності. міжнародна охорона промислової власності* Міжнародна система права інтелектуальної власності. Міжнародна охорона промислової власності. Патентування винаходу в іноземних державах. Патентування винаходу в іноземних державах за процедурою договору про патентну кооперацію. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція)	2	2		6	1–3 основні джерела
Всього	30	30		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	**Методи викладання** (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	**Кількість годин**	**Методи навчання** (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Проводити патентний пошук, аналізувати науково-технічну інформацію, скласти та подати заявку на винахід.	*Пояснювально-репродуктивні* методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда, спрямовані на вирізнення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань). *Частково-пошукові методи*: проблемно-діалогові, моделювання, кейс-метод тощо. *Практичні методи* – патентний пошук, складання заявки на винахід. Використання платформ Moodle, LearningApp Zoom під час змішаної форми навчання	30	робота з підручниками, посібниками, матеріалами мережі Інтернет; ілюстрація, демонстрація, виконання дослідів, вправ, дидактичних завдань, самостійних робіт тощо	45
ДРН 2. Захищати свою інтелектуальну власність спираючись	*Пояснювально-репродуктивні* методи: лекція, розповідь-	30	виконання практичних робіт частково-пошукового змісту,	45

на знання українського та міжнародного законодавства. Уникати порушення інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб	пояснення, бесіда, спрямовані на вирізнення ціннісно-орієнтованого змісту навчального матеріалу (в контексті професійних завдань). *Частково-пошукові методи*: проблемно-діалогові, моделювання, кейс-метод тощо. Використання платформ Moodle, LearningApp Zoom під час змішаної форми навчання.		комплексних дидактичних завдань та задач.	

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1.Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Усне опитування	20 балів/20%	До 15 тижня
2.	Презентація з доповіддю	30 балів /30%	До 13 тижня
3.	Звіти щодо виконання практичних робіт	20 балів/ 20%	До 14 тижня
4.	Тести множинного вибору на відповідність	30 балів/30%	До 16 тижня

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	**Незадовільно**	**Задовільно**	**Добре**	**відмінно**
Усне опитування	<9 балів	9-12 балів	13-16 балів	17-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Презентація з доповіддю про план науково-дослідної роботи	<13 балів	13-18 балів	19-24 балів	25-30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Презентація підготована, але доповідь не чітка, не логічна	Виконано усі вимоги завдання, доповідь та презентація відповідають поставленим вимогам	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення
Звіти щодо виконання практичних робіт	<9 балів	9-12 балів	13-16 балів	17-20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але є незначні порушення методик	Завдання виконане вірно	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення
	<13 балів	13-18 балів	19-24 балів	25-30 балів

Тести множинного вибору на відповідність	Менше 13 правильних відповідей	13-18 правильних відповідей	19-24 правильних відповідей	Всі відповіді правильні

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	*Письмове опитування після вивчення тем зі зворотнім зв`язком від викладача*	15 хв в кінці заняття при завершенні вивчення теми
2.	*Усний зворотний зв`язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять*	наступне заняття після вивчення нової теми
3.	*Усний зворотній зв`язок від викладача та студентів після презентації з доповіддю*	11-13 тиждень
4.	*Експрес-опитування із взаємоперевіркою студентами*	перед кожною роботою
5.	*Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв`язком від викладача*	в кінці кожного вивченого розділу
6.	*Виконання практичних робіт по темі під наглядом викладача*	1-15 тиждень
7.	*Розв`язок ситуаційних задач з груповим обговоренням*	30-45 хв при вивченні кожної нової теми

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібник

1. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник / І. О. Мікульонок. 3-тє вид., перероб. та доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 244 с.

2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. НестерцовоїСобакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

3. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підручник/В.Д. Базилевич . 3-тє вид, перероб. та допов. К: Знання, 2014 . 671 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

1. Дубовик О.О. , Дубовик В.І. Інтелектуальна власність та патентознавство: курс лекцій для студентів спеціальності G21 «Біотехнології та біоінженерія» денної та заочної форм навчання. Курс лекцій. Суми, 2025, 135.

2. Дубовик О.О. , Дубовик В.І. Інтелектуальна власність та патентознавство: курс практичних занять для студентів спеціальності G21 «Біотехнології та біоінженерія» денної та заочної форм навчання. Суми, 2025 рік, 58 с

6.1.3. Інші джерела

1. Дубовик О.О., Оничко В.І., Шевченко О.М. Спосіб вирощування тритикале ярого в умовах північно-східного Лісостепу України. Патент № 62670, Україна МПК 11 АО1В 79/02, заявник і патентовласник Сумський. інститут. АПВ НААН - № u2011 01425; заяв. 08.02.2011; опубл.12.09.11, Бюл. № 17.

2. Радченко М. В., Троценко В. І., Бутенко А.О., Масик І. М., Бакуменко ОМ., Бутенко. С.О., Дубовик О.О., Мікуліна М. О., Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 131281, . Стаття «Peculiarities of forming productivity and quality of soft spring wheat varieties », 12.11.2024 р.

3. Крайнєв П. П., Работягова Л. І., Дятлик І. І. Патентування винаходів в Україні. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2020. 40 с.

6.2. Додаткові джерела

1. Інтелектуальна власність : конспект лекцій / уклад. Є.А. Єрьомкін. Краматорськ : ДДМА, 2019. 64 с.
2. Право інтелектуальної власності ЄС та законодавство України/ за ред.. Ю.М. Капіці Ю.Е. та інш. // 4.1.2. Винаходи у галузі біотехнології/ К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. С.184-195 – Режим доступу: http://ipr.nas.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/1_24_9_Pravointelektualnoi-vlasnosti-Yevropeiskoho-Soiuzu-ta-zakonodavstvo-Ukrainy-Za-redaktsiieiu-Yu.M.- Kapitsy.pdf
3. Шляхи удосконалення правової охорони та захисту об'єктів промислової власності в Україні: аналіз, пропозиції : монографія / кол. авторів, за заг. ред. д.ю.н. Орлюк О. П. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2009. 132 с.
4. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / за ред. П. М. Цибульова. К.: УкрІНТЕІ, 2006. 276 с.
5. Управління інноваціями: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н.І. Чухрай, Л.С. Лісовська ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 280 с
6 Кузнєцов Ю. М. Патентознавство та авторське право: Підручник. К.: Кондор, 2005. 428 с.
7. Законодавство України про охорону інтелектуальної власності (Офіційне видання) К.: Парламентське видавництво, 2007. 208 с.
8. Сенчихін Ю.М., Стельмах О.А., Островерх О.О. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій. Харків, УЦЗУ, 2007 р. 85 с.

6.3. Програмне забезпечення:

1. Стандартні пакети прикладних програм MS Office (MS Excel, MS Word, MS PowerPoint).
2. Espacenet. https://worldwide.espacenet.com
3. Google Patents. https://patents.google.com

Додаток

Рецензія на Робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проектної групи ОП Біофізика та біологія (назва) Воронюк Л.В. (ПІБ) (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		

Рецензент (викладач кафедри) Біофізика та біологія (назва) Копчик Л.В. (посада, ПІБ) (підпис)